

Ehhinokokk-paelusside (*Echinococcus* spp.) uuringud

ANALÜÜSIMEETODID

Lõpp-peremeestel

Uuring	Meetod	Metoodika	Osakond
Ehhinokokkide määramine lõpp-peremeestel*	parasitoloogiline	5DB-TJ-40	Bakterioloogia-patoloogia
Roe või soolesisu. Parasiitide määramine*		5DB-TJ-25	

* korjusest lisandub proovivõtulahang uurimismaterjali võtmiseks

NB! *Echinococcus* spp. põhjendatud kahtluse korral (nt. metsloomadel) külmutatakse enne uuringu läbiviimist lõpp-peremeeste proove -80° C juures vähemalt 5 päeva.

Vaheperemeestel

Uuring	Meetod	Metoodika	Osakond
Larvaalse ehhinokokoosi uurimine*	parasitoloogiline	5DB-TJ-42**	Bakterioloogia-patoloogia
Histoloogiliste preparaatide värvimine hematoxüliini ja eosiiniga.	histoloogiline	5DH-TJ-12**	
Histoloogiliste preparaatide värvimine Periodic Acid Schiff (PAS) meetodil happeliste mukopolüsahhariidide visualiseerimiseks.		5DH-TJ-15**	

* korjusest lisandub proovivõtulahang uurimismaterjali võtmiseks

** meetod ei ole akrediteeritud

Kinnitav uuring

Uuring	Meetod	Metoodika	Osakond
<i>Echinococcus granulosus</i> ja <i>multilocularis</i> liigiline määramine	multiplex PCR	5MA-TJ-77*	Molekulaaranalüüs

* meetod ei ole akrediteeritud

Meetodi valikul lähtutakse uurimismaterjalist ja patoloogiast.

ANALÜÜSE TEOSTAV LABORATOORIUM

Tartu laboratoorium- Kreutzwaldi 30, Tartu

PROOVIDE VÕTMINE, SÄILITAMINE JA SAATMINE

Lõpp-peremehed (lihaseõjad)

Lemmikloomadel (koer, kass) uuritakse koproproovi (rooja).

Proov peab olema värske, kogus võimalusel vähemal kahe tikutopsi suurune. Pakitakse lekkekindlalt mitmesse kilekotti või proovitopsi ja kilekotti ning jahutatakse ca 4°C juures.

Ulukloomadel (rebane, kährikkoer, hunt) uuritakse peensoole proovi.

Laborisse saadetakse kas kogu korjus või mõlemast otsast ligeeritud otstega soolestik, mis on korralikult lekkekindlalt pakitud.

NB! Kogu korjuse saatmine toimub MEmE projekti raames või eraldi kokkuleppel.

Vt. [MEmE proovivõttjuhend](#)

NB! Proovide võtmisel kasutada kindaid jt kaitsevahendeid, kuna tegemist on nakkusohtliku materjaliga.

Vaheperemehed

Veterinaarkontrolli käigus võetud tapasaaduste proov (siseorganid) saadetakse larvaalse ehhinokokoosi suhtes laborisse mikroskoopilisele ja histoloogilise uurimisele.

Proovide pakkimine ja märgistus

- Proovid pakitakse lekkekindlalt mitmesse kilekotti.
- Koproproovid jahutatakse ca 4°C juures.
- Eriti oluline on, et väline pakkematerjal on saastumata ning puhas.
- Iga pakend märgistatakse loetavalt.

Proovide säilitamine ja laborisse saatmine

- Proovid saadetakse laboratooriumisse lühima võimaliku aja jooksul.
- **Koproproovid** on uurimiskõlblikud 4°C juures kuni 5 päeva.
- **Lõpp-peremeeste (rebased jt. karnivoorid) jahutatud korjused ja ligeeritud soolestik** saadetakse külmutuskastris 24 h jooksul. Proove võib külmutada -18° C ning saata külmutatuna esimesel võimalusel.
- **Organproove ja tsüsti** sisu säilitatakse ca 4°C juures ning saadetakse laboratooriumisse lühima võimaliku aja jooksul.

Kaaskiri ja laboratooriumi teavitamine

- Kui prooviks on korjus, lepib proovide võtja patoloogia laboriga kokku (välja arvatud MEmE uurimisprojekti proovid 2020. aastal).
- Koos proovidega saadetakse laborisse korrektselt täidetud ja piisavalt infot sisaldav kaaskiri, mille leiab VTL-i kodulehelt [tellimuste vormid](#) alt. MEmE projekti korral palume kasutada selleks koostatud vormi. Oluline on märkida kaaskirjale proovi võtmise täpne kuupäev, kellaaeg ja info proovide säilitamise kohta enne laborisse jõudmist.

ANALÜÜSIDE TEOSTAMISE AEG

NB! *Echinococcus* spp. põhjendatud kahtluse korral lõpp-peremeestel (nt. metsloomadel) külmutatakse enne uuringu läbiviimist proove -80° C juures vähemalt 5 päeva.

- Parasitoloogiline uuring: Ehhinokokk-paelusside määramine lõpp-peremeestel: kokkuleppel

Veterinaar- ja Toidulaboratorium

- Roe või soolesisu: 1–2 päeva
- Larvaalse ehinokokoosi uurimine: 1–2 päeva*

Histoloogiline uuring: kuni 10 tööpäeva

Multiplex PCR: kuni 5 tööpäeva

**Vajadusel lisandub aeg kinnitavateks uuringuteks*

ANALÜÜSIMEETODID

Proovivõtulahang

Parasitoloogiline uuring:

- Ehinokokk-paelusside määramine lõpp-peremeestel: settimis- ja loputusmeetod
- Roe või soolesisu. Parasiitide määramine: roojaproovide uuring helmintoskoopiliselt (paelussilülid on määratavad lühikest aega, kuna lagunevad) ja flotatsioonimeetod.
- Larvaalse ehinokokoosi uurimine: organproovide helmintoskoopia ja mikroskoopiline uuring.

Histoloogiline uuring: koeproovide töötlemine ja värvingud koemuutuste visualiseerimiseks.

Multipleks PCR: multipleks polümeraas-ahelreaktsioon

TÄIENDAV INFO JA KONTAKTID

- Bakterioloogia-patoloogia osakond. Üldinfo telefonil 7 386 120 (ka MEmE projekti info), patoloogia labor: 17 386 123
- Molekulaaranalüüsi osakond. Info telefonil 738 6121

Koostanud: Age Kärssin

Koostanud: 15.09.2020